

Kadı dı Atiga vwa sono kum

na tu kv ba kv guri te tun

Pugə jam dı SIDA

yawlv wono na yl te tun

Prévenir les grossesses
précoce et le SIDA

Kasum

Kadu dū Atūga vwa sono kum na tu ku ba ku guri te tūn

Pugē jam dū SIDA yawlū wojo na yū te tūn

**Prévenir les grossesses
précoces et le SIDA**

L'alphabet utilisé dans cette publication est en accord avec l'alphabet agréé par la Commission Nationale des Langues Burkinabè.

Première édition
Première impression
Premier trimestre 2008

© Comité Kassem (COKA)
B.P. 23, Pô, Nahouri
Burkina Faso

Envoyez vos questions et suggestions à
Awε et Kawε, Urs et Idda Niggli
01 B.P. 1784, Ouagadougou 01
Burkina Faso
Courriel : Urs-Idda_Niggli@sil.org

KS0108

Kadū na jīgū tweeru biē o yagū te tūn

Amu ko na tīgū o daari amu tūn, dū a jīgū bīna nana mu. A dēen nan ya wura dū amu nabwa bale mu. Dīdua yīrī mu Adaa, wudonj yīrī maa yī Kwara. Ku laan wēli dīdaani dībam nu.

Dībam ko dēen na tīgū o daari tūn, dībam nu wu sē, sī dībam ko nyaana bam dīdua di-o o ma kī o kaani. Mu ku kuri, dībam sōjē kum tiinē maama dēen kwe dībam ba yagū. Ku na zīgū dū kantu maŋa kam nī tūn, dībam nu dēen laan jīgū dwē-nččru mu o yēgē yī o ma nii dībam ḥwīlā kam woŋo. Amu dēen nan wu nē yu-yoŋo a vu yigē karadigē nī. A na nē sertifika (CEP) tūn, a daa wu wanī sī a vu yigē a karimī. Beŋwaani, ku dēen ya yī fīfīn mu sī a nu taa jīgū sēbu zanzan sī o ḥwī amu kara kam sī a wanī a vu yigē. Kuntu mu te amu dēen twēri sīan sī a taa kī tweeru biē pipiu, ku na yī mangooru, dū kutuuru, dū banaana.

Ku sīŋim nī tūn, ku ya tiini ku cana ku pa amu, beŋwaani a ya maŋi sī

a zilej a war-zuŋa mu dıdaanı a tweeru biə bam a na jıgı a yęgę tın, a taa kaagı je sım maama ku na sıŋı tıtılı sı ku kwaarlı dıdaanı. Ku ma yəni ku ba pa sı amu ban yəni ya cəŋi, yı ya kwəri ya suŋı zanzan.

A na zilej a zıla yam kuntu a kaagı a yaga ku wu kwaarlı bına yale tın ku pę sı a dęen ne səbu fınfıun.

Amu nu dęen ma kwe amu o wı, a kwe səbu kum kuntu a ma kı pwəŋe sı a taa je ka wınlı a yęgi a tweeru biə bam da.

Kuntu ma pa sı amu yaara yam zanzan tın dęen laan ti. Amu dęen laan je jęgę dıdua mu a jıgı yazurə.

Ku daarı yı nıçna yəni ba toŋi ba tu ba yęgi zıla yam maŋa maama. Canı sıgratu maama na ke tın, amu pwəŋe kam dęen mu laan yı pwəŋe kalı na yı pwəŋ-kamunu tın dıbam daa kam pipimpiinę bam maama pwe sım wınlı. Ku ma pa sı amu sɔŋɔ tiinę dęen tiini ba jıgı wupolo dı amu pipiu kum na ve yigę tın.

Kaana balu d̄l na j̄gl pwe ba je da ba ȳgi ba tweeru biə amu t̄k̄ri n̄l t̄n wuru d̄esen ma tiini t̄ ḡl d̄l amu pipiu kum. Wu-guru kum kuntu ma pa s̄l kaana bam wu d̄dua tw̄ri s̄lan s̄l o k̄l amu bal̄ro.

T̄t̄t̄l d̄dua mu a ve a vu piini s̄ebu-pw̄en̄ bana, d̄l maasa yana, d̄l go-pw̄en̄ yana, ku w̄eli d̄l teeni tigi amu pw̄ej̄e kam ni n̄l. Fuun̄l d̄esen ma tiini d̄l ja amu d̄l kaan̄l d̄lm kuntu, b̄ej̄waan̄l ku bri n̄l ku maŋ̄l s̄l a z̄gl̄ a pipiu kum mu j̄ḡe kam kantu n̄l. Amu nu d̄esen ma tw̄ri s̄lan s̄l o pl̄ amu pw̄ej̄e kam ni d̄e d̄lm kuntu maama, yl̄ o daarl̄ o vu o na vuru. A nu na joori o ba t̄n, o d̄esen j̄gl̄ wupolo lanȳran̄l yl̄ o ta dubam o wl̄: «A biə bam, wojo maama n̄e kw̄eem. N̄oenu wulu na tu o ba k̄l kaan̄l d̄lm t̄n, ku laḡl ku joori ku tu o t̄t̄l yuu n̄l mu. O maa ta o wl̄: «Kad̄l̄, joŋ̄i jaful̄l d̄lm d̄lntu n̄ k̄l n̄ j̄l̄ja n̄l, d̄lntu mu laḡl d̄l taa ȳrl̄-m maŋ̄a maama, ku na yl̄ d̄l cw̄əenu laŋ̄a n̄l, asaw̄e wo-balwaaru dwi maama. Kuntu kwaga n̄l, mu a nu laan ve amu poŋ̄o kum na wu m̄e t̄n, o kwe liri mum vuru wum ya na p̄e-o t̄n o zw̄e o dul̄l dul̄l o

kaagü pojo kum maama, yü kaana balu dü na yeni
ba je a tikéri ni ba yëgi ba züla yam tün je ba nië.

Füsunü dësen ma zu-ba. Yibugüsa wünu,

mu kaana bam kuntu dïdua dïdua

süñü ba wura ba te ba ni ba wü

naa: «Kuntu yü bëe wo-balörö

mu? Ku na yü amu, amu bá se a

kü kuntu wojo dwi a doj yüra ni.»

Kaanü dïdua dü ma ta o wü:

«N yuu na jügi yolo, ku yü yu-yojo mu, koo
ŋwaani mu n taa n buñü si n ki noona balörö ku
ŋwaani?» Amu cilor Kawala ma ta o wü: «Kuntu
maama yü yi-nëeri tütüja mu. Tü nan yü wæenu
tulu na ke tün, tü ba jügi kuri.»

Amu buñü si a cilor Kawala na tagü kulu tün, o
jügi bura. Amá, ku nan yü a nu na tuñü kulu tün,
mu pe si a bubuña daa wü vugimi.

Ka tüga na puurü tün, a ma ba purü a pwænjë kam
ni yü a joori a süñü a tütüja nüneenü a na manü a
ya tuñü tüte tün. Nöona balu na yeni ba tui ba yëgë
amu züla yam tün këgë yçörü ku fëgi ku wëli da mu.

Amu pipiu kum dësen laan ve yigë mu lanyirani.

Dë maama woo a laan yçörü a kü Bañä-Wë le mu
dïdaani DL na paü a pipiu kum ve yigë tün. Wojo
maama dësen laan yçörü ku yü lanyirani mu ku pa

amu. An dëen jigi bïna fugë yarpe mu. Nëona ma yëni ba te ba wë, dïbam daa bukwa bam maama wunü, amu mu yë bukë-laa a dwe ba maama.

Nëona ma yëni ba tee amu ba te ba wë: «Kadù, n tiini n lana zanzan, n yë ni ga-wurë tüté.»

Maña maama nëona mu yëori ba su a pwëjë kam ni. Baara zanzan mu yëni ba paalù ba gwarù amu sì dí taa larù dí mwana. Baara badonnë yëni ba brù ba vùn sì ba joji ba bëno mu amu tee ni, yë ba te ba wë: «Bësankana ba lana tïntu yë ba daa joji bëno o jüga ni!» Békér-bié balu dëen na tiini ba kwaana sì ba yi amu yuu tün, ba dwe fugë. Ku ma pa amu dëen tiini a jigi wëpolo dì a tüté yë a yigë téri bësankam-bié yadonnë wunü.

Dë dïdua, mu amu ci loj Kawala
tagù dì amu o wë naa:

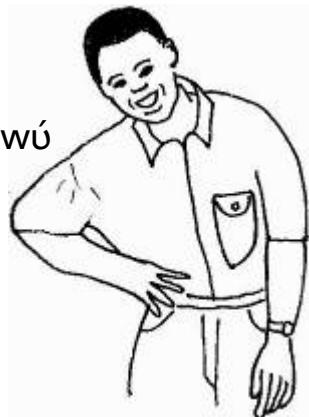
Kadù, amu bënjì sì maña yié sì
n twéri n bëbla bam wunü nëona
dïdua sì á taá wura daanù. Sì n
bá wanù n ta n wura dì ba maama.

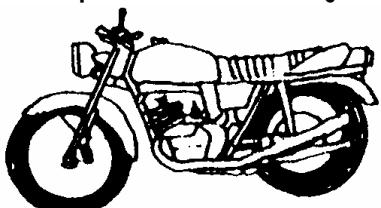
Kuntu mu te, amu dëen twéri sìan
sì a taa wura dïdaanù Atüga Kwarabu.

Kadu na sūju o Iwaru baaru te tūn

Amu dēen ne sū Atūga Kwarabu
mu yū nōcōnu wulu a na wú kū
a ḥwāla kam dīd-o tūn. Wūntu mu wú
ba o ji amu biē balu a jwa na wú
lu tūn ko. Atūga dēen nan ya jīgū
būna fiinle-yardu mu. O yibiē mu
n lana, o ni nan mu ye ḥwāja dū.
Mu ku kuri, amu dēen son-o.

Amu dēen na soni Atūga tūn, ku pē sū a jīgū
wupolo dū a tūtū, yū a ḥwāla ywənə.

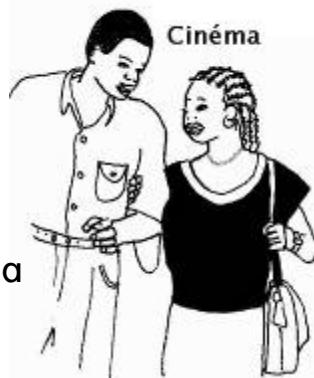

O dēen ma yēni o tui o kwe
amu dū o Yamaha dīdaan-ni
wēenū maŋa kalu a na pū
a poŋo kum tūn. Dībam
dēen ma yēni dū tōgū daanū dū vu <baara> wūntu
dū di kale dīdaanū ceeni.

Dībam dēen ma yēni dū tōgū
daanū dū ve dū sař <sware>
dū daarū dū nii <sirimē>.

A mē Atūga mu a Iwaru baaru.

Amu dēen ma kwe a cūga maama
a pa Atūga, bēŋwaanū o dēen ye
wēenū zanzan o dwe amu.

Ku pulim nū tūn, dūbam yēni dū mai kapōtū mu dū tigi daanū. Ama, tūtū dūdua mu o tagū dū amu o wū: «Kadū, amu bōol-sono, nmu yūrānū mu yū a būcarū, a lagū a taa jūwū dū nmu yūrānū mu. Dūbam na wura daanū ku ba ku kwaarū zūm tūn, dūbam mē kapōtū kūm mu dū tigi daanū. Nan cēgi kūlū a na lagū a ta tūn: Nōōna balū na ba jūgū da-cūga tūn, mu ma kapōtū ba tigi daanū. Cēgi yo seeni, nmu yū kabwēm mu. Ku nan zūgū amu yūrānū mu yū nmu ma n lwarū baara. Kuntu jūwaanū, amu jūgū cūga fasū sū nmu ba jūgū yawū.

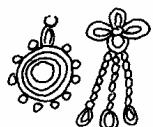

Ku na yū amu, cam bardū maama, a yēni a vu a pa ba lū a jana mu ba nii. Kuntu amu jūgū cūga

fası, nı SIDA ba jıgı amu. Kadı, ku na zıgı zım ku maa ve tın, dıbam daa ba maı kapotı kum dı pəni daanı.»

Kadı ma ləri o wı: «Atıga, amu paı nmı cıga, amá, a ba lagı sı a jıgı pugə mu. Amu jıgı bına fugə-yarpe mu, a nu nan yəni o te dı amu maşa maama o wı, a maşı sı a zu baru mu, sı a laan ja pugə.»

Atıga ma ləri o wı: «A ńccını ru-jara wojo dı nmı naa? Cəgi yo seeni amu bəcl-sono, nmı na da n loori n ye n wı na tui maşa kalı tın, n bá n ja pugə.» O na kwaanı sı a ni ku kuri tın, mu o kwe tənc o jəni tıga nı o pıpusnı o ma o bri amu kaana wı tum laşa na yı te tın. O na maşı tıte o bri amu tın ku cıga sıını ku bri nı o ye ku laşa lanyıranı. Mu ku kuri a se a təgi o kwıə yam. A dəen maa buŋı nı amu sıını a ba lagı a ja pugə mu. O dəen sıını o nii amu başa nı mu lanyıranı ku vu kwaarı cam batı. Ku ma paı a dəen tiini a jıgı o sono. O ma yəni o kwe səbu o pa amu, o daarı o nyaanı gwar-ħunnu o pa amu. O maa taa yəni o tui o kwe pęera o pa a nu dı a nabwa bam maama.

Dibam sɔŋɔ kum wunu nɔɔnu maama dεen so-o
mu bεŋwaanu o tagu n̄ o lagu o di amu o ma k̄l o
kaanu mu.

Amá, de d̄dua mu amu tu a ba a lwaru n̄ a ȳra
ba puura. A ȳra tiini ya bugi, a yiε
d̄l k̄ukara ȳl a ȳeni a twanu t̄t̄t̄l
maama.

A nu ma ta amu o w̄l: «Kad̄l, n̄mu
tiini n̄ l̄eni zanzan ȳl ku dāl puḡ
mu n̄ j̄iga? N̄mu wu tu cana kantu
wunu naa?»

Amu ma maŋ̄l da ȳrr... A nu ma
ta o w̄l: «C̄iga naa, kulu a na
kwari t̄n mu yi n̄mu. Amu dεen
nan maŋ̄l a ta... Jwaanu d̄l lagu d̄l vu d̄öḡlta sɔŋɔ
mu s̄l ba feeli ba nii.»

Ku na ȳl c̄iga, ku yi n̄ cam bale a na wu ne a wu.
A s̄lenu a j̄iḡl puḡ mu, ȳl a wu lwaru.

D̄intu de d̄im n̄ nɔɔ mu a tagu a bri

At̄iga n̄ a j̄iḡl puḡ mu.

A na tagu kuntu a bri-o t̄n, mu o d̄l
maŋ̄l da ȳrr... o ba o puunu puunu
o niε n̄l, a wu ni kulu o na tagu t̄n.
O ma ba o kukw̄eri amu ȳl o daari

o ta o wl: «Kadl, yl tan kl liø, sl a wura dødaanl nmu, a lagl a di nmu mu a ma kl a kaanl.»

Ku da yale na ke tñ, mu o tu o ba o ta dl amu o wl, wum maa ve Abijwan mu sl o vu jeeri o

cilonnø, nasarl sldonnø, sl ba jrgl tutunjl mu ba lagl ba tunjl. O ma pa amu lwarl nl da yarpe na ke, oó joori o ba. O ma zu sl o swe o yrla. Amu dl ma l o foto dldua o twaanu wunl a sln a tampøgø wunl.

Amu deen kl kuntu sl ku pa sl a taa nii o foto kum mu a ma guli o gulø. Dødaanl dl kuntu nl dlbam yçorl dl yçorl sono ywañø mu taan. Atiga ma ta o wl: «Amu bçol-sono, nmu fra wú ja amu. Amá, ku nan ze ku yl dlbam lanyrlanl ywaanl mu, a manj sl a vu cwønjø kam kuntu. Tan guli amu gulø, tltl dl wla maama yl zañl n swe a swiø.»

Tiga na puuri tltil tñ, mu o me vwan zanzan o ma cl amu yigø sl a yl zañl a tøgl dl-d-o a vu airopøorl. Amá, dl kuntu maama dl, ku wu daanl amu.

Sımeesenı kam maama wunu o wu
bəŋi amu dı kuni bıdwı dı. Amu dı
ma makı sı a bəŋ-o o pɔrtablı baŋa nı,
yı a bəŋi a ga. Ku ma pa amu dı a
səŋę tiinę maama dęen laan jıglı lię.
Dı yəri kulu na kıa, yı Atıga maŋı
da kuntu yırr... o wu bəŋi tın. Ku ma vu ku kwaarı
da yato, yı dıbam daa ta wu ni Atıga ńwa.

Sımeesena yale na ke tın, mu amu təgi dı a cilorj
Kawala sı dı vu Atıga ya na zuvırı səŋę kulu nı
tın dı nii. Dı ma vu dı piini kaanı dı o baru mu
zuvırı səŋę kum kuntu nı. Dıbam ma ya buŋı dı pe
dıbam ma ga zıglı dı tusi Atıga səŋę kum. Ye
nıneesenı, Atıga səŋę kum mu kuntu. Səŋę kulu a
ya na maŋı sı a ba zu sı a lu a bu wum ku wunu
tın. Dıbam na yi dı ke yigə nı tın, mu baaru wum
nuŋı o zaanı dıbam yı o bwe o wl:
«Bukwa-ba, bęe mu á laga?»

Kawala ma ləri o wl: «Dıbam tu sı dı
nii Atıga mu wura naa?» Baaru wum
ma ləri o wl: «Mm! Ku jıglı da yato mu,
nccunu wulu ya na zuvırı səŋę kuntu wunu
tın pe o zıla, o wl o maa ve Waga mu.» Dıbam
na ni kuntu tın, dı ma joori dı pipiri dı tu ka wunu.

A maa tu kərə nü a tiini a kaasa.
A ciləj Kawala ma koori amu o
wü a yagü kərə. Ku pə a wü
dəsen tiini ku cəgi mu. Amu
daa brü a yəri kulu kum a
na lagü a kü tün. A maa
te a tütü nü a wü:
«Atüga, nmu kü ta mu
n tusi amu tütü?
Nmu ya tagü dü amu n
wü n ve Abijwan mu.

Lele kuntu, ba laan nan pə amu lwarü nü nmu ke
Waga mu. Kuntu yü bëe? Kœœ mu n lagü sü n sœgi
amu? A pə nœœn-kafë mu tusi-nü zaa?»
Düdaani na yiœ, yü a nu joori o ba o piini a je a
keeri tün, o lwarü nü Atüga nyüm düm ba jügi cüga.
Tütü düm kuntu maama a wü wanü a dœ, a wü
pugi a yi. A yœœri a ta nü Atüga a yibiœ nü mu. A ta
yœœri a guli sono bütari sülü o na yœœri o ma ganü
amu tün mu. Vwa-nyüm wum kuntu duri o vu
Waga mu o daarü amu o yagü. Jëgë kœœ mu a daa
lagü a na Atüga? Tütü mu a lagü a kü dü a pugë
kam? Sü dübam daa kam nœœna balu maama na
yœni ba naü dübam daanü tün, ba lagü ba buñü tütü
mu ba pa amu? Sü bukwa badonnœ balu dü wuru

deesen na yeni ku gur di amu Atuga jwaani tñ? Si nocoña badonnë balu di deesen na lagu amu yu a viba tñ, baá buñi ta mu? A jwila kam jwa lagu ka ta yu titi mu?»

Maŋa kam kuntu maama a nu dœen tiini o jɪgɪ wu-
cɔkɔ mu zanzan yɪ o wɪ, Kadɪ mu tuntu, o ba jɪgɪ
yazurə, o nan bṛɪ o waɪ o tu o lṛɪ yuywa dɪ ba na
wu suuri. O nan bṛɪ o waɪ o tu o lṛɪ yɪ o tu dɪ.

**Kadū na yēgi cwañē yuu liri o li
sū o ma lo pugē o yagū te tūn**

Cana dudu a na ke yu Atiga wu joori o ba tñ, amu deen tiini a bweni zanzan mu, a kana dñ daa nan ba wœ. Amu deen laan ñwu lië wunu mu, amu dñ a sœnœ tiinœ dñ a cilonnœ maama.

Dë dudu a nu ma ta amu o wü naa:
«Amu ye sı nmu tiini n yü bu-pwələ
mu sı n zıŋı zılı dıntu nmu
yırarı. Amá, nmu nan maŋı
sı n ja n bıcarı mu, ku na
a tiini n jıgı wu-cökö, kuú daanı n
o na ba di wudiu lanyırarı, ku ba
n dı. A bukö, n na lagı n kı n tıtı n
lwarı sı ɻwıla kam wunu ku dagı

ywəəni ylranl mu wura, cam dl wał dl tui. Kuntu, ku maŋl s̄l n joori n na baarł mu s̄l n ɻwla kam k̄l lanylranl.»

Amu ma ta o wl: «A nu, wojo dludua ylranl mu a lagl s̄l a k̄l, a lagl a l̄l pugə kam mu a yagl, s̄l a daarl a swe Atıga swiə a ɻwla wunl, nɔɔn-balɔɔ kum kuntu.» A na j̄gl kuntu a ɻɔɔnl t̄n,

mu a vaŋl o foto kum a l̄l a tampɔgɔ wunl s̄l a ja a kaarl. A nu ma k̄l l̄la l̄la o ba o ja-ku o joŋi a j̄ŋa nl.

O ma ta amu o wl: «Dí maŋl s̄l dí tiŋi-ku mu, dədoŋ maŋa wú ba s̄l foto kum ta j̄gl t̄tunŋl.»

A nu daa ma ta o wl: «Kadl, a lagl a ja foto kuntu a ja vu Waga mu. Nmu ko nyaanl Alirə na ye nɔɔna zanzan Waga nl t̄n, o na ne foto kuntu, oó wəli dlbam yl dí lwarl Atıga na wu me t̄n.»

A nu na ve o yi Waga t̄n, a ko nyaanl wum s̄lunl o zən-o s̄l ba beeri Atıga j̄gə. Ba nan wu ne-o.

Ku ma sɔɔrl a nu ylra, yl o laan te dl o t̄t̄l o wl: «Atıga laan nan brl o wu yən mu? J̄gə kɔɔ mu o brl o səgi?»

A nu na joori o z̄gl Waga nl o ba t̄n, o wu tiini ku cɔɔrl, yl o ba lagl s̄l dlbam lwarl. O ma buŋl o t̄t̄l nl o wl: «Nii, bu wum ba lagl ba lu, o nan ba

jigü ko. Ku na ba daari a bukə wum tütü dí, díbam səjəcə tiinə bam maama lagü ba kwe-o ba yagü mu. Nəcəna nan na bri ba ba na nü o jigü pugə? Ba lagü ba ta nü bəe? Ba lagü ba ta te nü, o nu mu wu kwe-o. Baá ta wü, o dəen lü baara mu. Nəcən-nəcənuu daa ba taa lag-o sı o di-o o ma kü o kaanı.»

Díbam daa kam nəcəna bam nan maŋü ba ya jigü ba te mu ba wü, Yamaha kam tu wum kwe amu o yagü mu o daari o vu o wura dí bukə wudonj daga. Nəcəna badaara dí ma te ba wü: Atıga maŋü o yü bumbbwü mu ba dəen jaan-o ba pü polisi nü. Amá, a nu dəen nan ba lagü sı a lü pugə kam a yagü, bəñwaanı ku culə díbam dwi mlü wunt. A nu dəen yəni o te dí amu maŋü maama o wü:

«Kadı, yü zaŋü n ta wú n lü pugə kam n yagü. Bu wum yü Wə mu pə díbam. Dí maŋü sı dí taa jüg-o mu. N nan na lagü n lü pugə kam n yagü dí, ku wai ku kü sı n mumwə ti. Sımeesenı kalu na bülü tün n maŋü sı n vu n nai ka-loru mu dəgətə səjəcə nü sı o peesi n pugə kam.»

Amá, amu desen nan ze a ḥeċċi a pugə kam lūm woħo dī a cilōj Kawala dī. Dibam maama bale desen buxjé nū ku wu maġi, ku nan yi cavilura mu dī sī a lu bu a yagi tħaga baġa nū yi o ba jiegħi ko. Ku na yi dī dibam, pugə kam lūm desen mu yi woħo kulu ku na maġi sī dī kī tħun. Amu dī a cilōj Kawala maama desen maa lī bubuġja sī dī səgi dī lī pugə kam dī yagi a nu yigħe nū. Kuntu kwaga nū, a laan wú maġi a bri a nu nū amu pugə kam tħalli mu lōga. Kawala desen ya ni nū ba jiegħi liri sħidonn ba yegħi cwejhe yuu nū dħidaani yaga wun, liri sħilu dgħidha tu na wu puxnxi tħonx sī n yegħi tħun. Ba ma jiegħi ba te daa kam nū ba wl sī liri sħim kuntu tiini sī lana dħidaani pugə lūm. Dibam ma vu dī yegħi liri sħim kuntu paka yale, yi a ja-si a ba a səgi amu gadogo kuri nū.

We na tua yi a wu amu digħi nū a yiranti tħun, a ma kwe liri sħim a kī na nū sī a nyċċi, nirexexxi sī tu wum

na bri amu te tħun. A ma nywani yigħe a kwe liri sħim a nyċċi bldwi baġa nū, yi a laan cəgi sī na lagħi sī tħażżej te tħun. Yuu ba yoħo nan! Minitħi fugħ-e-banu na ke tħun, mu amu pugħi sħejji ka tiini ka wċċe, yi a yiex kikara, yi fuqyugħu nuji a yira nū. A ma sħejji sī a kī pu-dla

a pienu. Ku maa tiini ku wœ yœ a daa warœ a pœni. A ma pe a zañœ wœsenœ a ve digœ kam wœnœ yœ a ma a jœ a tœli amœ pugœ. Ku pulim nœ tœn, a ya daanœ a keeri tœga tœga mu. Amá, ku kwaga nœ tœn a laan yœl ban mu yœ a tiini a fri a tœtœ. A sœjœ tiinœ bam na ni a kœrœ tœn ba ma pe ba zañœ bœdwœ bañœ nœ. Nœœnu maama dœen tiini o kwaanœ sœl o zœni amœ mu. Ba ma zœji amœ wœsenœ, ba pa amœ na sœl a nyœ, yœ ba daarœ ba fuli amœ dœ fulu. A nu dœen ma buñœ o pa ku yœ kaanœ dœm ba dœen na tu ba kaanœ amœ pwœjœ kam ni nœ tœn mu ga ki kœntœ. O ma buñœ o pa ku ti mu, o bukœ wœm lagœ o tœl o yiœ wœnœ mu. A nu dœ a nabwa bam maama ma tu kœrœ nœ. Ku ma pa nœœna zanzan dœen ba ba gilimi dœbam sœjœ kœm. Nœœna bam dœdua mu nœi o na liri sœm na tigi amœ gadogo kœm tikœri nœ tœn. O ma lwarœ nœ liri mu a ligœ. O ma ki lœla o vu o beeri tagsi tu yœ o ba o kwe amœ o ja vu dœgœta sœjœ.

Dœbam na yi da tœn, dœbam cœgi ku daanœ mu, yœ dœgœta tu laan ba o nœi dœbam bañœ nœ. O dœen ma pa amœ liri yœ a li sœl wœsem dœm zœglœ. Lœerœ dœdua

na ke tün, mu wæem düm sırunı dı zıgıt yı a tu
dœcnu nı.

Dögüta-kana kalu na yı ba yigə tu tün ma ta dı a
nu o wı naa: «Nmu bukɔ wum ya lagı o lo pugə
mu o yagı. Ku ya ge fırın sı o mumwə ti. Amá, o
na jıgıt yu-yoño tün, o daa ba tı. O pugə kam dı
nan bá cögıt.»

Amu na pəni dögüta sçejı nı
da yato tün a ne yazurə.

Dögüta-kana kam ma bənjı
amu dı a nu wum o tıtuŋa
digə wunu.

O ma bwe amu o wı: «Kadı, nmu kı ta mu n ja pugə yı
n yı bısankam-pwələ tıntu?»

A ma daa warı a ni a purı a
brı a ta tıte dı tıte na kı tün. A nu dæen ma tulı
kulı maama na kı tün. O ma ta o brı nı, a na ne
sertifika (CEP) tün mu a yagı kara, səbu na tərə sı
a ma ȳwı tün ȳwaanı. Ku wəli dı a dæen na jıgıt
tweeru biə a yəgə, yı ku pa baara yi su amu te
tün. O ma ba o guri dıdaanı amu dıdaanı Atıga
nyım düm. Dögüta-kana kam maa ta o wı: «Kuntu
tün, wulu na kı bukɔ wum pugə kam tün duri o je
mu, abam daa yəri o jəgə? Nıccnu na kı kəm dıntu

dwi d̄l b̄sankam-pwələ kantu doj, o ta yeri ŋwia na yl te t̄n, kuntu tu yl nɔɔn-guru mu. Amá, nmu nan zāl n j̄gl yu-yojo d̄ldaani n nu wum na zəni-m lanyiranl t̄n. Daa n yl zāl n ba n ta wl n makl s̄l n l̄l pugə n yagl maŋa d̄l maŋa. Nmu ya na wu tu d̄ḡlta s̄ɔŋɔ l̄la, n̄n lagl n tl mu.»

O ma ta o wl: «Nmu pugə kam na da loori ka wu c̄gl t̄n, joji t̄nɔ kuntu n ja n vu n pa abam daa kam ka-loru wum s̄l o taa nii nmu baŋa nl ku vu ku kwaarl n l̄ra. Nan zāl n nuŋi n ta n wu cicwəŋə nl n c̄gi n nu wum s̄l amu lagl a ŋɔɔn d̄ldaan-o mu.»

A ma nuŋi a z̄gl cicwəŋə nl yl a c̄gi ba lara yam. O ma ta d̄l a nu o wl: «Nmu maŋl s̄l n zəni n bukɔ wum lanyiranl mu o pugə kam kweem d̄lm wunl.» O ma ta o wl: «N bukɔ wum na s̄lŋl o na o dayigə wu maŋa kalu t̄n, nmu ya maŋl s̄l n maŋl pugə kweem na yl te t̄n n br̄l-o.»

A nu ma l̄r-o o wl: «Ku yl c̄iga, a nan ya maŋl a pa-o kwie mu a wl o maŋl s̄l o cu o tl̄l mu, o wu maŋl s̄l o ja pugə ku loori o na wú zu baru t̄n.» «Ku yl c̄iga, ku nan dagl mu ku maama. Nmu ya maŋl s̄l n maŋl n br̄l-o kaanl wu tum na yl t̄te mu d̄l o pugə jam na yl t̄te. Kulu na wəli da t̄n,

nmu ya maŋɪ sɪ n pa o lwarl nɪnɛenl bɪsankam-pwələ wu maŋɪ sɪ o pəni dɪ baaru. Ku na fɔgɪ ku dwe dɪdɪ tɪn o pəni dɪ

baaru yɪ o wu kɪ kapɔtɪ. Kuntu, ku yaá wanl ku cu sɪ o yɪ zaŋɪ o ta wú ja pugə, asawə SIDA ja-o, bɛŋwaanl abam ye sɪ zɪm zɪm tɪn, nɔɔn-nɔɔnū tərə o na lugi yawlʊ kum kuntu.»

A nu ma lər-o o wl: «Ξεn, ku yɪ cɪga, amu tūtū nan ya maŋɪ a wu lwarl wəənu tūm kuntu. A na zu a baru wum tɪn, bɪdwɪ baŋa nɪ mu amu jaanl Kadl pugə. O na tu o ba o wura o ve tɪn, mu a daa jaanl o nabɔ Adaa pugə. Ku bɪnl dɪdua na wəli da tɪn, mu a daa jaanl Kwara pugə. Amu nan ya yəri wəənu tūm kuntu maama ni nɪ.»

Dəgɪta-kana kam ma ta o wl: «Ku yɪ cɪga, niiñə zanzan mu wura ba na ba jɪgɪ yəno kum kuntu ku na yɪ dɪ kaana dɪ baara laŋa nɪ. Kuntu, a lagɪ a bṛl nmu nɪ n maŋɪ sɪ n vu ka-lorə bam te mu sɪ ba bṛl-m kwiə yam kuntu. Kuntu, nmu dɪ laan wú wanl n dɪ ma n kwe n biə.»

A na nuŋi dəgɪta sɔŋɔ a ba tɪn, a yɪra yam gara. A ma daa joori a sɪŋɪ a pipiu flɪn flɪn, yɪ a wubuŋa tigə jəgə dɪdua. Ku wu daanl, a ma joori a vu a na dɪbam daa ka-loru wum yɪ o peesi amu.

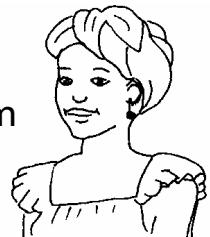
Kadı na ve dögüta sçej o peesi te tün

Lele kuntu, amu pugə kam laan jıgı canı sıtc. Amu diin ma vu a na Madam Abo, dıbam daa kam ka-loru wum. A na ve a vu yi dögüta sçej kum tün, kaana zanzan mu ya manjı ba wura ba cęgə. Kaana badonnə dəen tu sı ba peesi ba bię mu, badonnə ma ba sı ba zo ba bię, badaara dı ma ba sı ba peesi ba pwi, nı a dı na tu sı ba peesi a pugə kam te tün. Ka-loru wum dəen ma ba o sıjı lara dıdaanı dıbam. O ma ta o wl: «Dí zaanı abam, kaana-ba. Kaana zanzan mu wu yo seeni a na ye-ba.

A nan kı á le dıdaanı á na se á ba leserı yuu nı tün. Amu zım nan ta ne sı bısankam-pwəli dı tɔglı sı wu abam tutarı nı ba na jıgı pwi. Dí nan kı ba dı tum le. Amá, dı wú ba dı kwe pwələ dı ma dı ları bısankam-pwəli sılm pwi jam wojo. Dí wú bri bısankam-pwələ na jaanı pugə, ku na wú ja cana yalu ku ba o ıgwıa wunu. Abam ye sı bısankam-pwələ na jaanı pugə, ku wat ku pat o daa ba jıgı yazurə, yı ku kwəri ku daanı o bu wum dı. Kuntu, ku manjı sı bısankam-pwəli sılm kwaanı ba cı ba tutı mu sı ba yı zaŋı ba ja pugə.

Njéonu wu abam tütari nü, o na wú wanü o ta o brü
dibam tüté búsankam-pwéli süm na maŋü sü sü klü,
sü sü yü zaŋü sü ja pugé tün na?»

Kaanü dídua ma léri o wl: «Ku maŋü
sü bukwa bam tiinë mu brü ba bië bam
kaanü dü baaru laŋa na yü te tün sü ku
pa ba Iwarü kulu njwaanü ku na wu
maŋü sü búsankam-pwéle ja pugé tün.»

Kaanü wudonj dü ma léri o wl:
«Ku maŋü sü ba njéonü dü békéri süm
dü mu, sü ku dañ búsankam süm
yíranü.»

Wudonj dü ma ta o wl:
«Ku maŋü sü ba ta brü bu-dunnu tüm
sü ba Iwarü nü ba maŋü sü ba ta mai
kapötü mu ba tigi daanü.»

Kaanü wudonj dü ma ta o wl: «Ku
maŋü sü ba brü-ba nü ba maŋü sü ba
ta kwe liri mu, asawé ba ta ve ba zu
lwe sü ku pa ba ta yü zaŋü ba ba ba
ja pugé.»

Dögüta-kana kam laan ma ta o wl: «Ku lana,
abam lérë yam maama lana. Amá, ku nan dagü
mu ku maama.» O ma ta o wl: «Kulu na dwe dídu
tün, cwe südonnë mu daa ta wura, búsankam-pwéli

**suntu donnə maŋt s̄i ba tiini ba kwaani ba c̄i ba
t̄t̄l mu lanyirani, s̄i ba ȳl zaŋt ba pəni d̄udaani
baara!**

Ku nan na ȳl d̄udaani abam, b̄sankam-pwələ na
jaani pugə, cana ȳc̄ mu wú ba o ɻwla wunl?»

Kaanl wudonj ma l̄er-o o wl: «O lura
kam wú k̄i cam mu. Naga-ni zanzan,
ku yəni ku ba ku ji fufun mu s̄i ba l̄
ba l̄ bu wum o nu wunl.»

Kaanl d̄dua d̄l ma ta o wl: «Dí ni
b̄sankam-pwəli zanzan na t̄ga ba lura
maŋt n̄i jana na tiini ka nuŋi ba ȳra n̄i
t̄n ɻwaani.»

Kaanl wudonj d̄l ma l̄eri o wl: «Ku p̄e b̄sankam-
pwəli zanzan lura kam kwaga n̄i ba n̄e cana
zanzan ȳl ku nii-ba.»

Ka-loru ma ta o wl: «Abam na l̄eri te t̄n ku bri n̄i
á ye cana yalu na wal ya tui b̄sankam-pwəli s̄im
ɻwla wunl ba pwi s̄im kweem wunl. Amá, cana
yadonnə mu nan daa ta t̄gi ya wura. Maŋt
zanzan b̄sankam-pwələ kam s̄oŋt̄ tiinə wal ba
kwe-o ba yaga d̄l o pugə kam, asawə b̄ekərə kalu
na k̄i-o pugə t̄n wal o durə o daa-o. Ku ma wú
pa o na ȳl bu-pwələ kuntu t̄n ȳl ba kwe-o ba

yagli o yirani tñn, oó makl sñ o ti o mumwë sñ o sin. Ku nan brñ ku wai ku kñ sñ o le o tñgñ da o ji ka-boro o ta lagl baara. O nan na wu karadigë nñ o daa ba jügl wupolo dñ o yuudonnë bam, yñ ku brñ ku wai ku pa sñ o kwe karadigë kam dñ o yagli. Kuntu, nmñ bukñ na tu o ba o jügl pugë, yñ zañl n ta wú kwe-o n yagli, kwaani sñ n tñg-o n zén-o.»

Ka-loru wum ma ba o yagli ñwaña kam yñ o daari o nii amu cçon. O ma da o vu yigë o wl naa: «Nmñ na yñ bñsankam-pwélè yñ n jügl pugë, yñ zañl n ta n wl n ga baari. Yñ zañl n yagli n pa cavura taa jügl-m. Kulu na yñ wokamunu tun ku yñ sñ n kwaani n nii nmñ tñt yazurë woñjo mu dñdaani n bu wum dñ banja nñ. Kuntu, n mañl sñ n tan tui dñgïta sçejç mu mañja maama sñ ba ta peesi n pugë kam. Nmñ na tui yñ ba peesi-m mañja maama, kuú pa ba lwarl nmñ tñt yazurë yam na yñ te tun dñ n bu wum yazurë na yñ te tun. Baá wanl ba kñ visitë yñ ba lwarl yawluru tun na wu n yira nñ. Kuntu wú pa n lwarl kulu maama na wura tun, yñ n lwarl n na wú ja n pugë kam tñte. Dñbam wú pa abam dñdua dñdua peesim yazurë tñc.

Kuntu, visite yalu maama dí na wú á maŋjú sú á kú tún, á maŋjú sú á kú-ya. Kulu na dwe dıldú tún, dí brú abam sú á vu á pa ba lú á jana mu ba nii SIDA wú á yúra nü na? Kaana wu abam tütari nü ba na maŋjú ba lú ba jana ba nii na?»

Kaana zanzan ma zéŋji ba júa wéesen. Ka-loru kam ma ta o wú: «Ku tiini ku lana lanyúran, a nan kú á le lanyúran. A nan ta lagú a loori balú na wu lú ba jana sú ba nii tún sú á vu á pa ba lú á jana ba nii lúla-la. Ba na lú á jana ba nii, kuú pa á lwarú á na júgi SIDA yawlu kum, asawé á na ba júgi-ku. Ku tiini ku júgi kuri lan-yúran. Kuntu, SIDA

Ba na lú nccnu jana te tún

yawlu kum na wu nmú yúra nü, dí wú lwarú dí na wú kú tüté sú ku ma zéni nmú tüté dí n bu wum n pugé kam maŋja nü dí n lúra kam maŋja nü.»

A ma purú a zwa a cègi kwíè yam lanyúran, yú a twéri sian sú a vu a lú a jana a nii, yawlu kum wu a yúra nü na?

Lara yam na ti tún, ka-loru ma cègi díbam dídua dídua cíbarú na yú te tún. A maŋja kam na tu ka ba ka yi tún, dögüta-kana kam ma bwe amu sú o

nii a yazurə laja na yi te tün dı amu sɔŋɔ tiinə woŋo. O na tu o ba o bwe amu a bu wum ko laja na yi te tün, a ge füln mu sı a yi-na nuŋi.

Bεŋwaanı amu dεen ba jıgı wəənu zanzan sı a ta kantu laja nı. Kuntu kwaga, ka-loru wum ma pʊpʊnı amu tɔnɔ kum wʊnı, da yalı amu daa na wú joori a ba sı ba peesi amu pugə kam tün. O ma ta pʊpʊnı maŋa kalı a na wú lu tün o kı da, dıdaanı visitə yalı a na maŋı sı a kı tün.

Ku dagı pugə kam yırarıı mu Kadı jıga

Ka tıga na puurı tün, a ma zaŋı a vu dəgıtä sɔŋɔ sı ba lı a jana ba nii. A na yi da tün, dəgıtä-kana kam ma lı a jana sı o feeli o nii yawl-bu wu a yıra nı na? O ma ta dı amu o wı, a ve, sı yo dıdaanı da yale sı a joori a ba a joŋi resulta. Ku nan na yi cıga, da yam kuntu yale o na wı a ve a cəg-o tün, ku dεen tiini ku cana zanzan bεŋwaanı fuunı dεen mu jıgı amu. De dım na yi tün, amu

Ba nii yawl-bu
jana wvnı.

bıçarı dëen yçorı dı tiini dı magı mu. A na ve a vu a yi tın, dögüta tu wum ma jeeri amu lanyıranı, o tee amu lanyıranı dı a na se a pa ba lı a jana ba nii tın. O ma ta amu o wl: «Ku nan zı maŋı ku yı kulu maama dı, a wu maŋı sı a pa fuunı ta jıgıt-nı. O ma ja anvelöpı kum o purı yı o yigę nywani. O ma ta dı amu o wl: «Ku na yı cıga, ba sırunı ba na SIDA yawı-bu wum nmı jana wunı.» Kuntu, a lwarı nı SIDA yawı-bu wum wu a yıra nı. Dögüta tu wum ma daa ta amu o wl: «Ku yı cıga, SIDA yawı-bu wum wu nmı yıra nı, ku nan ba lagı ku ta nı n ga maŋı sı n tı mu. Yawı-bu wum wu nmı yıra nı, nmı nan na lwarı nı o wu nmı yıra nı tın, n jıgıt yu-yoŋo. Kuntu wú pa nmı tıtu kwaanı n yırı n tıtu lanyıranı dı n yazurə woŋo, sı n daa yı zaŋı n ta wú maŋı yawı-bu wum n loŋı nccna badonnə.»

O ma daarı o pipiri o ta dı a nu o wl: «Nmı bukɔ wum ta yı bu-pwələ. Nmı nan mu maŋı sı n yəni n zən-o o ɻwıla kam wunı dı o yawısu kum sı ku pa o ɻwıla kam kı lanyıranı dıdaanı yawısu kum na maŋı ku wu o yıra nı dı.»

A nu wum ma ləri dögüta tu o wl: «Ku cana, nccna zanzan mu tıga dı yawısu kum kuntu.»

A nu ma daarł o bwe dögüta tu o wl:

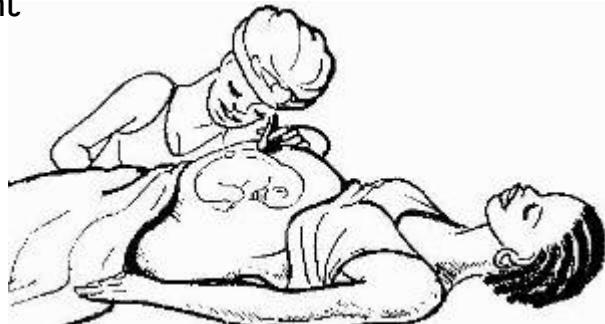
«Sı bu na wu o wunu tın, yawlıs kum
nan wú pa bu wum tı mu na?
Kuntu nan tın, a bukə wum daa wú
na baru o zu na? Woo mu daa ta
lag-o sı o di? Ncoona nan lagı ba ta
buñlı bęe mu ba pa-o?»

Dögüta tu wum ma ta o wl: «Ku yı cıga, ncoona
zanzan sılnı ba tı dl SIDA yawlıs kum. Amá,
Kadı nan jıglı yu-yoño dl ba na lı o jana yı ba
lwarı nl o jıglı SIDA yawlı-bu wum o yıra nl tın.
Kuntu, o na lwarı nl SIDA yawlı-bu wu o yıra nl
tın, oó wanı o sooni o tıtlı lanyurantı ku garı
ncoona balı ta na yeri nl yawlı-bu wu ba yıra nl
tın. Ku daarł sı ku ma zəni o bu wum dl, o manı
sı o kwe liri sıdonnə mu ku loori sımeəna yagratı
na wú daarł sı o lu tın. Kuntu, kuú wəl-o ku pa o
ba o lu bu wulu na wú ta jıglı yazurə tın.»

A nu ma ta o wl: «A nan kı n le, dögüta tu, kulu
maama nmı na tagı n brı dıbam tın, ku pę
dıbam dl laan jıglı cıga. A nan ta lagı a bwe a nii,
Kadı laan nan manı sı o ta jıglı o tıtlı tıla mu?»

Dögüta tu wum ma ta o wl: «Kadı,
kwaani sı n tan zuurı jégə kalı na
ba jıgı digiru tıñ nı. Sı n daarı n
tan di wudi-ŋunnu, wudiiru tulu na
wú ta par n jıgı yazurə tıñ. Sı n
daarı n tan jıgı pwələ n na wú
tan mai n sin lanyıranı. Kuntu, nmı lura kam
kwaga nı, amu laan wú brı nmı jiləjugu kudoŋ ku
dı na jaŋı dıdaanı dı SIDA yawıu kum, yı bantu
wú brı nmı n na wú kı te sı n tan ma n ŋwı
dıdaanı SIDA yawı-bu wum n yıra nı tıñ.»
Dıbam na joori dı ba dı yi sçöŋı tıñ, a nu ma
kaani amu o wl, a yı zaŋı a ta ŋccrı dıdaanı
nccrına nı SIDA yawı-bu wum wu a yıra wunu.
A yı zaŋı a brı a ta nı a wœe, a ta a brı a cilon-
cıu Kawala dı.

Kuntu nan tıñ, ŋwıla kadoŋ mu a daa maŋı sı a
sıŋı, ku yı sı a kwaani a taa nii a pugə kam a na
jıgı tıñ baŋa nı
mu lanyıranı,
sı a daarı
a se sı
yawıu kum
wu a yıra nı.

Kadū na lugū o bu wum te tūn

Wəənu tūn kuntu maama na yi amu tūn, ku pə
amu dəən daa ba buŋj Atıga bubaŋja. A dəən laan
buŋj amu lura kam woŋo mu dū a bu wum a na
wú ba a lu tūn woŋo.

Amu laan loori Wə sū Wə weeni DL pa bu wum dū
mu taa jıgū yazurə. A ta loori Wə
sū DL weeni DL pa amu lu dū yazurə
mu sū ba yū zaŋj ba ta wū ba lō amu.
Bəŋwaanı wu-cəgə zanzan dəən mu
jıgū amu. A maa yəni a bwe a tūt
bwiə dwi təri təri zanzan. A na yəni
a vu sū a peesi, ka-lura kana kam
wú ta dū amu o wū naa: «Kadū,
nmu na tu n ba n piini n pugə kam wəe, ka wura
ka vri sū n lu, kū lūla n ba dəgūta səŋc. Bəŋwaanı,
nmu jıgū SIDA yawl-bu wum nmu yūra nū, yū n
lura kam jəgə dū ba daga. Kuntu, ku maŋj sū n
kwaanı n yūrū n tūt lanyūranı.»

Amu lura kam na tu ka twē tūn, ku pə fuunı dəən
mu laan tiini dū jıgū-nū. Nan dū a nu wum dəən na
jıgū a ŋwaŋa tūte maama tūn, amu dəən ta fəgū a
bwəm a veə mu yū a ni ba ywənə sū a ta di wudiu.

Tütü dëdua, maŋa kalu nɔɔnu maama na tigi o dəa tün mu a pugə kam vri. Amu pugə dëen ma tiini ka wɔe. A ma bəŋi a nu. O dëen ma ja amu o vu dəgūta sɔŋɔ lila-la. Dibam na yi da tün, a tiini a yaarlı zanzan. Kaanlı wum na wl a kı te tün, a warlı sl a kı. A yıra dëen wɔe mu, ya tiini ya wɔe, ku vu ku kwaarlı dıdaanlı, yı siun tərə. Amu dëen tiini a jıgı yaara zanzan mu, yı a dam dı ti. Maŋa kalu a na buŋı ni a ga lagı a tı mu tün, mu a pugə kam tu ka ba ka wɔ bagı bagı bıdwı baŋa ni. A ma kaası cip yı ka-lura-kana kam ni. O dı ma da o duri lila o ba amu te yı o pa amu dı tabolo baŋa. O ma kwe maaru o zwı o jıa ni yı o daarı o zi amu pugə, yı o wl amu kuntu. O ma ta-nı o wl: «Kadı kuntu! Kuntu dı n dam maama, yı zaŋı n yagı, kuntu!»

Bıdwı baŋa ni mu amu pugə kam tiini ka daa wɔ. Kuntu na ke tün, a ne a tütü. A maa kaası a wl: «Wε, dı n le.» Nɔɔna balu na zıgı amu tee ni tün ma ta ba wl: «Kadı, ku ti, n lugı bəkər-bu mu lanyıranı.»

A ma ba a zaŋt a kwe bu
wum a kukwəri a jla wun.

A yi-na ma da ba nuŋe yl
amu swe cana yalu maama ya
na jɪgɪ amu tñ. Kuntu na ke
tñ, wupolo ylrani laan mu
wura. Amu lura kam dœen maŋt dœdaan t de dœl
amu ko wum ya na tigl tñ mu. Ku ma pa ba pa
bu wum ylrl nœmœn dœbam ko ylrl dœen na yl te
tñ, ba wl Wesse.

Amu lura kam dœen tiini ka jɪgɪ cam zanzan. A na
yeni a daa guli amu lura kam gulə, amu daa sœm
lagl bi. Ba dœen cœgl a yigœ mu ba kaarl sœ bu
wum ma nuŋi. Ku ma pa amu jana dœen tiini ka
nuŋi zanzan. Amu lura kam kwaga nœ a maŋt
dœgœta sœjœ nœ sœmœn dœdua mu, yl ba laan
ba ba l luguru tœm. Amu dœen ya ta lagl sœ
a bu wum ya ta ḥœgl a yula mu. Nan dœ ku
dœ, ba dœen pe a mal biberon mu a ma kœ-o.

Bœjwaan t bu wulu nu SIDA yawlu kum na wu o
ylra nœ tñ, o na pe bu wum ḥœgl ylrl, SIDA kam
wai ka loŋi bu wum dœ. Kuntu mu te, o wu maŋt
sœ o kœ kuntu. Ku pulim nœ tñ, cavlra ya jɪgɪ amu
a donnœ kaana bam tœtar nœ. Kaana badonne
dœen waasi daan t mu. Badaara ma bwe amu ba

wi, bëeë mu kù yù amu ba pa bu wum jëgri yùl? Amu dëen ma ta-ba a wi: «Kù yù a yùl düm mu ba lana. Kuntu mu, amu ta tògi tute ka-lura-kana kam na bri tùn sì ku pa bu wum taa jìgì yazurë.»

Amu dëen na jìgì a tütü cüga, yù a bu wum dì jìgì yazurë tùn, ku pës sì nööna bam sawi sùm daa wu ve yigë.

A nu dëen ma yëni o nii amu bu wum banja nü lanyirani, ku wëli dì a nabwa bam maama. Bu wum na tu o ba o jìgì cani sùna tùn dí ma vu dí lì o jana dí nii, yù ba piini SIDA yawi-bu wum tèrë bu wum yüra nü. Ku ma pa a nu dì amu tütü wu dëen laan tiini ku poli lanyirani, bëñwaanü dëbam dëen ya jìgì wu-coko mu, yù dí cëgi sì dí nii kuú ba tütü dì tütü mu.

Dë dëdua mu amu tu a ba a ni nü Aksion Sosial tiinë bam dì ya lagü sì ba kwe karanyuna tiinë mu balu na jìgì sërtifika (CEP) tùn sì ba taa karimü nööna dwi karü sùm wunü.

A nan ma twéri sùan sì a yagi a dwë bam yolo sì a daari a tògi a kù tütüjü düm kuntu kònkuuri kam.

Amu dū a ciлоj Kawala ma təgi daanı dí vu dí ku
kɔnkuuri kam kuntu, yl dübam maama bale na.

Kuntu, lele kuntu, amu laan yl dwi kara karadigə
kam karnyuna tu mu a na zaası bısankam-biə.

Tıtunju dulu wunu a laan na wura lele tuntu tun, ku
tiini ku poli amu wu lanyırantı. Amu karabiə bam
tiini ba tee amu lanyırantı, yl ba kwaanı ba tui
lęerı yuu nı.

Kara kam na tu ka ba ka ti tun, amu karadigə kam
wunu, nɔɔna bi wunu, nɔɔna funugu-bardu mu nea
(96%). Ku ma pa Aksion Sosial yigə tu wum,
Madam Kabore, wu tiini ku poli dıdaanı tıtunju
dulu a na tınu tun. O ma ta dı amu o wl: «Kadı, a
wu tiini ku poli dıdaanı nmı. N na tu n ba n nuŋi
kara kam dıdaanı nı, sı n ba sı dí na daanı.

A lagü a pa twaanu mu tü na wú wéli-m sü n ta n
ma n kü lara n santri kam wunü.»

Dí na tu dí ba nuñi kara kam tün,
a ma vu a zu Madam Kabore buro
kum wunü. A dëen ma jüglü a bu dí
a wéli da kantu maña nü dí o süñü
o wura o zaasi vënjë.

O ma ta amu o wl: «Kadü, a jüglü
wupolo dëdaanü nmü na tu tün.

Nmu bu mu tüntü na? O nan jüglü yazurë yoo!»

O ma bwe amu o wl: «Nmu bu wum nyü dëdaanü
n tütu mu, naa o nyü dí o ko mu?» O na bënjì ko
yürlü tün, ku ma pa sü a yigë nywanü. O ma bwe
amu o wl: «Kadü, bëës mu kü yü n yigë nywanü? A
züglü a pogili nmü mu yü a wu lwari na?»

A ma ta a wl: «Gaafara, Madam Kabore, kulu na
wura tün mu yü sü a bu wum ko wum je mu,
dibam yéri o na wu me.» A laan ma daarü a kwe
amu dí Atüga nyüm düm na süñü te maama tün a
tülü a brü-o. O ma ta amu o wl: «Kuntu yü kulu na
ba lamma tün. Nmu na ye o yürlü, n kwéri n jüglü o
foto na? Dëdonj nü ku wai ku kü sü dí joori dí na o
na wu me tün. Dëdonj nü ku wai ku kü sü nccnu ta
ye-o jëgë kantu nü.»

A ma léri a wü: «Ku yü cüga, a ye o yürl, a nan jügr o foto dü.»

O ma ta dü amu o wü: «Jwaani, kwaani n ja foto kum n ja n ba. Yü zaŋü n ta n wü n swe-ku n yagü!»

Kadü na joori o na Atüga Kwarabu te tün

A na joori a ba sçejä tün, a ma tułi amu dü Madam Kabore na larü te tün a brü a nu. O wü ma poli lanyüranü yü o daarü o kwe Atüga foto kum o dëen na tini tün o pa amu.

Ka tüga na puurü tün, a ma ja-ku a ja vu a pa Madam Kabore. O ma joŋi-ku o nii yü o daarü o ta o wü: «Kadü, amu ye bu-düŋü kuntü wë! Nɔɔna maŋü ba ja o taanü ba ja ba ba pa dübam. Bukwa bale dëen mu tu ba ta düdaani dübam ba wü, wüntü mu klü bam pwü sı̄m, yü o wü se sı̄ o joŋi-ba. Dübam dëen ma pa tɔno dí pa-o sı̄ o ba. O nan wü se sı̄ o ba. Mu o tütüŋü naga yü o daarü o səgi o lisə. O sı̄nü o yü nɔɔn-balɔrɔ mu. Amá, kulu na klü düdaani nmü tün dü daa jaanü ku ke. Lele kuntü, SIDA yawü kum mu jüg-o yü o yi sı̄ o ma-ku o ma loŋi bı̄sankam-pwəli sı̄donnə dü.

Kuntu, ku yɔɔrɔ̄ ku yl fufun mu s̄i d̄i na o na wu
me t̄n.» Madam Kabore ma telephone

Kape (bukwa bale bam kuntu wu
d̄dua wulu d̄sen na beeri At̄ga
o pugə kam ŋwaan̄i t̄n).

O ma bəŋ-o, o maa wl: «Allo!»

O ma l̄eri o wl: «Ku yl Madam
Kabore mu, Aksion sosial
yigə tu wum.» O ma ta o wl:

«Amu bəŋi-m nmu bu wum ko wum laja n̄i mu.»

O ma ta o wl: «Dibam na ne daani yl nmu viiri
t̄n, nmu ve n vu n na o j̄egə na?» Kape ma l̄er-o
o wl: «Madam Kabore, amu ve a vu a na o j̄egə.

A manj̄ a beeri mu ku zu a ȳra, yl a laan na o
j̄egə. Amá, ku j̄iḡi cani surdu mu tuntu o na tigə
ku tiini ku cana zanzan ku pa-o. Ku yl o nu d̄i o ko
laan mu j̄iḡi amu bu wum ba niə.» O t̄t̄i laan wu
o nu d̄i o ko tee n̄i mu, ku na puli d̄idaani manj̄a
kalu yawlu kum na d̄i-o t̄n, a ȳni a vu a kaagi a
ni-o manj̄a d̄i manj̄a mu.»

Madam Kabore ma ta o wl: «Ahaa! Nmu nan wú
wan̄i n br̄i dibam o kwə bam na zuur̄i me t̄n
na?»

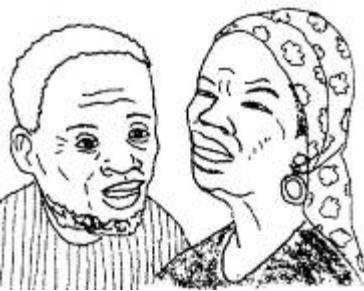
Kare ma lər-o o wl: «O zuurı sektəerı 6 nı mu, ba səjə kum wu CEG karadigə kam tikəri nı mu. Á na veə, á wú na-ku, á bá tusi.»

Madam Kabore ma ta o wl: «Dí nan kı n le Kare, Wε wú kı nmı yu-yoŋo.»

Ba na ŋəɔnı ba ti tı, Madam Kabore ma bwe amu o wl, amu ti a yigə sı a vu a na Atıga na?

A maa ləri a wl: «Eεn». Dıbam maama ma ti dí yigə sı dí vu dí na-o sımeenı kam tiim nı.

Dimaası na yi tı, a nu dı a bu Wεsε dı amu tı, ku wəli dıdaanı Madam Kabore ma təgı daanı dí vu sı dí vu dí na Atıga kwə bam na zuurı me tı.

Nankwıan dı ka kaanı ma nuŋi ba jeeri dıbam. Madam Kabore ma kwe dıbam vəŋe kam bu o tulı o brı-ba, yı o daarı o maŋı amu dı Atıga nyım dım o brı-ba.

O kwə bam ma cəgi taanı dım yı ba wu cəgı zanzan. Ba ma ta ba wl sı, ku nan yı cıga, bam bu wum kı o cəgı zanzan.

Atıga nu wum ma joŋi amu bu Wεsε o ze o jıa wınlı. Ku daarı yı o ko wum təgı dıbam yigə sı dí vu dí nii yawlı wum na tıgi me tı. Dıbam na yi tı, dıbam ne baaru mu o na tigə. O tiini o bwəni

zanzan dıdaanı yawlıs kum. Dıbam daa brı dı wu wan-o dı lıvari dı.

O na za o daa na amu dı a bu wum tın, mu o kwe o jıa o ma təli o yuu, yı yi-na tɔglı o pupwaanu.

A na ne kuntu tın, o ıgwaña ma tiini ka ja amu yı amu tu kərə nı. Amu daa wu lıvari nı baaru wum kuntu dıeñ mu yəni o tui amu te dı Yamaha tın, wulu ıgwaanı amu dıeñ na ba nyı na tın.

O ma kı amu <gaafara> dıdaanı balɔrɔ kulu maama o na kı amu tın, yı o daarı o loori sı o joni bu wum o zeeri o jıja wunu. O ma daarı o tulı o brı o kwə bam, wum dı amu dıeñ na yı te daanı, dıdaanı maña kalı a na tu a ba a ta nı amu jıglı pugə yı wum duri o daarı amu te tın. Ku wəli dıdaanı o na fɔglı vwan dı amu tute o wl sı SIDA yawlıs kum tərə o yıra nı tın.

Ba na lıvari nı ba bu wum ba jıglı bura tın, ba ma ta dıdaanı amu ba wl, ba nan wú tɔglı ba zəni amu sı a maa nii ba naa kum baña nı.

Amu dıeñ ma loori Baña-Wę sı DL pa amu wənɔ sı a ma cę Atıga dı kəm-lıwaanu tım o na kı amu tın a yagı, sı a daarı a wanı a nii a bu wum baña nı sı o dı jwa ji nɔçnu.

Kadu tɔgi o bri bısankam-pwəli pwi jam dù SIDA wojo na yu te tun

Lele kuntu, a nan ηwl dì SIDA yawl-bu mu a yrla n. Amu deen se a tɔgi dɔgita Kibora na pe amu kwiə yalu tun, yu a tɔgi a zu kaana jiləjugu kulu na jaan dì SIDA yawl kum tun wun. Dáan tun, amu tɔgi a na wələ zanzan dıdaan kaana balu dì na jrgi a yawl kum doj ba yrla wun tun.

Bεjwaani, ku dagi mwali si n tan ηwl n yrlan dıdaan yawl kum kuntu. Ba pe amu kwiə lanyrlan, yu ku maa zəni amu a ηwl a wun dıdaan yawl kum.

Dayigə wojo, a manj si a ci a tlti mu si a yl zaŋi a ma-ku a loŋi nɔɔna badonnè ku tɔgi dì a jana, asawé ku tɔgi dì sar-pwəgə.

Bile baŋa n, a ta manj si a kwaani a yrl a tlti lanyrlan si a taa ηwl dì yazurə si ku pa a ηwl a daan.

A manj si a taa di wudi-ηunnu mu. A daar a taa dɔ lanyrlan, si a kwéri a ta yrl a tlti dıdaan wəenu téri téri.

Amu maa ve dögüta sçejä maaja
maama mu a pa ba fögü ba nii
a jana kam laja na yi te tün.
Ba na yëni ba nii yi ba piini
nü woño mu muri amu jana
kam wunü, ba yëni ba pa
a kwe liri mu daga.

A na yëni a zaasü kaana
bam maaja maama tün ku pe sı ba tee amu,
bëñwaanü ba ye nü a wú wanü a njëcönü dïdaanü
bësankam-bié bam. Mu ku kuri Madam Kabore
dëen pupunü a yürü sı amu tögü a naı zaasüm ku
na yi dïdaanü bësankam-pwëli pwi jam dïdaanü
SIDA kam laja nü.

Kuntu, lele kuntu, amu laan yëni a beeri a ve jëgë
dü jëgë mu a zaasü nçöna, ku na yi dïdaanü kuntu
tütüñü düm laja nü.

Dübam na yëni dü ba dü jügü lara yam kuntu,
nçöna bam wú puri ba zwa mu ba cëgi amu kwié
yam lanyüranü. Amu lwari nü amu dü dëen ya na
në kwié yam kuntu, kulu maama na yi amu tün ya
bá yi amu.

Wëenu tüle mu a nan zaasü tü na jügü kuri tütüñü
düm kuntu wunü:

- 1) Dibam zim ñwla kam wuni bu-dunni tñm jrgi cana zanzan mu ku yl dñdaani kantu laja nñ, ku na yl bñsankam-pweli pwi jam dñ SIDA kam laja nñ. Ku nan zrgi dñ kwië na tñrë bië bam ñwaani tñn mu te ku yl kuntu. Ku weli dñ bië bam kwë na ba larl dñdaani ba sñ ba lwarl kuntu laja nñ ku na yl te tñn mu te ku yl kuntu.
- 2) Bile tu, nñcnu maama jrgi o jégë mu yl o jrgi kuri o donnë ñwla ylrum ñwaani. Nan dñ SIDA yawlu kum na wu a ylra nñ tñn ku wu crgi amu sñ a yl zañj a wanl a kl wojo kulu kum a na manj sñ a kl tñn jégë kalu a na wura tñn.

Ku pulim nñ tñn ku ya sñru ku cana. Nñcna zanzan dñsen yëni ba gwë ba brë amu mu, bëñwaani amu dñsen yëni a yl a ylranl mu dñdaani a bu wum. Nñcna badonnë dñ maa te ba wl amu wës mu. Ba wl amu yawlu kum nan loji nñcna mu. Kuntu ba yl zañj ba twë a ylra.

Amá, lele kuntu, a na jrgi tñtuña yalu a tñjü tñn, ku pe sñ a laan jrgi cilonnë zanzan mu. Nñcna zanzan mu yëni ba tu amu te sñ a taa kwe-ba.

Kikilə dıdua wunu mu a tuə a jeeri baaru wudonj, o yırı mu Adua Zuləbu. O dı jıgı SIDA yawlu kum o yırı nı nı amu tıte. O deen nan ya su a yi, amá, a nan cęgi ku vu sımeena zanzan mu, yı dıbam laan ba dı sıyı dı tıgı daanı. Bejwaanı, amu deen ya daa ba jıgı baara bam cıga. Zım dı nan tıı, wəənu tıı laan ləni mu. A ye sı Adua soe amu dı sono kulu na yı cıga sono tıı mu. O na jıgı wubuŋ-ŋuna yalu dıdaanı yi-sına yalu tıı ma pa a se sı dıbam wú taa wura daanı. Fuunu dılu maama deen na jıgı amu tıı maama ma viiri. Dıbam twəri sılan sı dı zu daanı mu, sı dı daarı dı nii kulu dı na wú kı sı dı taa ma ŋwı dı yazurə tıı, sı dı kwəri dı nii amu bu Wese dı ŋwıla kam baña nı.

Lele kuntu, dıbam daa
wú puli ŋwıla kadonj mu ...

Wəənu t̄l̄u abam na wú na t̄nō kūntu wūnū t̄n mu t̄ntu :

(Table des matières)

t̄nō-vcc (page)

Kadū na j̄gū tweeru biē o yagū te t̄n	3
Kadū na s̄t̄jū o lwarū baaru te t̄n	8
Kadū na yəgi c̄wəŋə yuu liri o li s̄i o ma lo pugə o yagū te t̄n	15
Kadū na ve d̄ogūta s̄c̄j̄o o peesi te t̄n	23
Ku dagū pugə kam ȳrānū mu Kadū j̄ga	28
Kadū na lugū o bu wum te t̄n	32
Kadū na joori o na At̄ga Kwarabu te t̄n	38
Kadū t̄gū o b̄rū b̄sankam-pwəli pw̄i jam d̄l SIDA woŋo na yū te t̄n	42